

KRATKA DNEVNA ZGODBA

Fr. Boutet:

FAFA

Ta zgodba je resnična, je začel pripovedovati zdravnik iz umobolnice. Takole se je dogodilo: V neko veliko trgovino je prišla neko ves razečpana, kuštrava ženska, ki je za oddalec dišala po kornjaku. Prodajalke so se s studom odmikale od nje, a to je ni niti malo brigalo.

"Pošijte zavoj," je dejala pri blagajni.

"Na kateri naslov," je vprašal blagajničar.

"Vojvodinja Fargaška, ulica Kleber, 22b," je neizmerno dostojanstveno in s hripavim glasom odvrnila ženska.

Ne da bi jo pogledal, si je blagajničar zpisal visokodoneče ime. In ponosno je drsala starka v svojih umazanih copatah iz trgovine.

Drugi dan se je ustavlil voz trdke pred hišo 22b v ulici Kleber. To je bil hotel najnižje vrste, vnanost hiše je bila umazana in perilo se je sušilo na oknih. Fant je začuden primerjal to hišo z naslovom na zavoj, a videl, da se vse vjema, je zavpil v vežo: "Fargaška!"

"Halo! Fafa! Nekdo Vas kliče!" se je oglašilo odnekod. Na hodniku se je dvignilo kup čunj. To je bila tista starka; pomivala je vežo. Rokave je imela zavilane, krilo spodrečno; v obraz je bila od dela in žganja vsa zaripla. Z mokro čunjo v rokah, da je kar kapalo od nje, je pristorkljala po zavoj.

"Kakšna ljubka vojvodinja!" je nehote vzkljknil fant, ko je stal v voz.

V trgovini je smejal se pravil o tem dogovku.

Poslovodja pa se ni smejal. "Tepece neumni! Pustiš, da te okradejo!" je planil na fanta.

"Saj bi si bil moral vendar kaj misliti, da je bil naslov napačen. Lepo te prosim — svilene nogavice za tako-le babo..."

"Saj je plačano..." se je ozval fant.

"Saj to je! In zdaj se bo oglašila prava vojvodinja. Tatvina je, nič drugega!"

Seveda je bilo vsem jasno, da je tu tatvina. Tako je dejal tudi nadzornik trgovine, in isto je trdil sam gospod ravnatelj. Tatvino so naznanili na policiji. In drugi dan je poklicel komisar dotičnega okraja Fafo k sebi. Ne-

ki stražnik je prišel ponjo. Ker je bila baš sobota in je prejela starka za tedensko plačo, je bila že nekoliko v ročkah. Preden je odšla s stražnikom, je brez zvrnila še silce žganja vase in čez nekoliko časa so jo priveli pred komisarija.

Uradnik je sedel za pisalnikom in bral poročilo o njej. Slednjic se je ozrl na starking, ki je vsa skuštrana, razečpana in od žganja zaripla, vendar pokonci in neskončno samozavestno stala pred njim.

"Vase ime?" jo je vprašal.

"Jolanda de Bayau d'Arrosaye, vojvodinja Fargaška," je dejala in se ošabno ozrla okrog, češ, stol mi prinesite.

"Kako?" je planil uradnik pokonci.

"Jolanda de Bayau d'Arrosaye, vojvodinja Fargaška," je še enkrat, a počasneje odvrnila.

"Vaš poklic?"

"Pomivam in ribam."

"In ste predvčerajšnjim kupili tri pare svilenih nogavic?"

"Da, gospod; kupila sem si svilene nogavice, ker ne morem prenesti niti bombažastih niti evirnatih. A to so zaupne zadeve mojih oblačil, ki razen mene — nikogar nič ne brigajo. Nogavice sem plačala in zelo sem začudena, kako da si upa kak uradnik brez potrebe jemati čas ženski..."

Komisar je kar pihal od jezice: "Vi se upate! Mene! Magistratnega uradnika? Se drznete kritizirati — Vi beračice..."

"Nesramen človek ste," ga je prekinila starka; pritožila se bom. V sorodu sem z vladajočo rodbino na Hrvaškem, poljski poslanik je moj svak in francoski mašal moj stric. Svoj čas sem večkrat sprejemala Vaše ministre in celo Vašega policijskega prefekta pri sebi in zato lahko dosežem, da Vas kaznujejo..."

Zdaj je vedel policijski komisar pri čem da je. Saj je poznal to megalomanija, seveda — nič novega. Vedel je, kako se mu je v takih primerih vesti. Koj je spreminil svoje vedenje.

"Milostljiva gospa vojvodinja," je dejal in se globoko priklonil, "prosim Vas, dovolite, da se Vam kar najudaneje oprostim! Če ste tako ljubezni in počakate za trenutek... Po Vašo kočijo pošljem in se odpeljete v svojo palačo."

"Kočijo!... Palačo!... Kaj pomeni to?" se je branila starka. "Vaši dovtipi se mi zdijo neumestni, gospod!"

Komisar je bil pa ves vzhien radi svoje vloge in je odprl vrata. Zvito smehljajoč se je svojemu tajniku nekaj zaspepal. Ta je velel:

"Dajte kočijo za milostno vojvodinjo!"

In ko je hotela starka oditi, so jo morali nalahno nazaj potisniti.

"Kočija — navaden fijakarski voz — je res prišla in Fafo so potisnili vanjo, dasi se je branila. V družbi krepkega sluga so jo odpeljali v opazovalnico. A tu se je zelo razjezila in odločno zahtevala, da jo izpustijo. Toliko je pretela in govorila o sorodstvu z vladarskimi rodbinami, da se jim je zlela nasilna in nevarna, in so jo zato prepeljali v umobolnico.

Tu sem jo videl, je dejal po kratkem molku zdravnik. Na njenem oddelku sem opravljal službo. Že dve leti je bivala ondi in dobro se ji je godilo. Ker ni bila preosta, se je odvadila pijančevati. Spočetka se je seveda upirala in besnela, a polagoma se je pomirila, navadila in podvrgla. Mirna in delavna je bila in je le pazila, da je kaj koristila. Nikoli več ni govorila o svojih naslovih in svojem dostojanstvu. Zdelo se je, da je na vse to pozabila in videti je bila povsem normalna in zdrava.

Prav tedaj sem premišljal, ali ni zdaj čas, da bi jo izpustili. Pa je treščilo kakor z jasnega in vsa uprava in vse uradništvo je kar otrpnilo od strahu: vladajoča rodbina s Hrvaškem, poljski poslanik in francoski mašal so poizvedovali vsepovsod za svojo sorodnico, svakinjo in nečakinjo Jolanda de Bayau d'Arrosaye, vojvodinjo Fargaško. Po več ko burnih mladih letih, več ljubezenskih dogovorov, je bila radi skandalov že kar slavna in je nebrzdano živela. Ušla je bila z nekim cirkuškim hlevarjem, se vdajala nizkotnemu življenju, potikala okrog, se postarala, zapila in popolnoma uničila in se brez listin in denarja kdovekje skrivala. Spočetka je bila visokorodna družina prav vesela, da se je znebila osebe, ki ji je vojvoda Fargaški prav duhovito dejal "moja komična žena." Pa je bil umrl neki visokorodni član rodbine in zato so radi dedičine začeli iskati vsepovsod: proslulo vojvodinjo.

Fafa je bila torej resnična vojvodinja Fargaška. Uboga ribarica in pomilvalka se ni lagala. Zares je bila velika, a uničena gospa, ki ji ni ostalo od vsega dostojanstva ničesar drugega kot spomin na svoje ime in nekaj izrazov iz tistih krovov, dasi se je to čudno slišalo pri njej, vsaj razečpani in zapiti ženski.

Silno sem bil radoveden, kako bo po dveletni, krivični ječi v umobolnici sprejela vest o priložnosti in čel sem v ravnateljstvo soto, ko so jo priveli.

Prav nič se ni razburila. Bila je celo v starem križu in umazani rutni polna dostojanstva. Povsem mirno je poslušala zamotane razlage in opravičevanja ravnatelja.

"Dobro, dobro, dragi gospod," je brezbržno odvrnila. "Slednjic ste se vendar prepričali o resničnosti mojih besed, moje rodbine in mojih naslovov. A z vsem tem ni zdaj nič! Zdaj, dragi moj, zdaj sem..."

Zaupno se je sklonila k ravnatelju in oči so se ji čudovito zablestele, kar mi je bilo dobro spomno.

"... zdaj sem Bog Oče!" je dejala slavnostno. Zares — človek ne živi kar tako dva leti med norci, če ni sam norci; norost se namreč

Pol milijarde v rokah špekulantov.

Pariški list "Populaire," organ socialistov, je te dni razkril velikanski finančni skandal, ki je menda brez para. Gre za stolotine milijonov frankov, katere so siromašni in štedljivi ljudje zaupali finančni skupini, ki pa je njih denar porabljala v lastne špekulativne namene.

Lani je izšel v Parizu prvi zvezek revije "Gazette des Nations." List je postal zelo ugleden zlasti v mednarodnem svetu in je deloval za politiko pomirjenja in sporazuma. Imel je za sodrujke francoske državnik, pisatelje in novinarje.

Političnim informacijam pa so se kmalu pridružile gospodarske vesti in borzne informacije. Vodstvo revije je nato razvila veliko-potezen načrt za ustanovitev petih finančnih družb. Ustanovilo je pet denarnih skupin in je začelo agitirati med čitatelji, naj vlagajo svoje prihranke v njih zavode. Agitacija ni ostala brez uspeha. Kmalu so dosegle vloge ogromno vsoto 600 milijonov frankov.

Ko je šla kupčija gladko od rok, je list izpremenil naslov in se je prekrstil v "Gazette du Franc." Ravnateljstvo je odprlo širom Francije 400 agentur in kupčija je tako cvetela, da sta mu proti denarni odškodnini prepustila svoje gospodarske predele tudi dva druga ugledna dnevnika. "Quotidien" in "Rumeur." "Quotidien" je prejel odškodnino za priobčevanje borznih vesti vsoto 300 tisoč frankov na mesec.

Glasom pisanja teh listov je delal konzorej sijajne dobičke in je obetal vlagateljem do 50 odst. odškodnine za vlozene nove. Pri tem se je vedno skliceval na strokovnjake, ki so mu omogočali takšen način špekulacije, da mu ni para na svetu.

Ali kar je najneverjetnejše — konzorej je vodila ženska, ga. Marta Hanauova, ki je letos pred dvajsetimi leti vzela za moža bankirja Bloeha, od katerega se je dala ločiti pred osmimi leti. Dana je baje prva prišla na misel teh "genijalnih" špekulacij in je prepogovorila moža, da ji je dal za začetek podjetja poldrug milijon frankov. Vse drugo se je naredilo "samo od sebe."

Konzorej je plačeval navadnim

Posebno znamenje

za avtomobiliste so izmislili mestni očetje v Wanaque, N. J. Avtomobilisti se baje pokore zapovedi in vozijo počasneje.

VABILO NA VESELICO

Slov. Dom Inc. priredi svojo letno veselico na Silvestrov večer dne 31. decembra v svojih prostorih na 36 Danube St. Uljudno se vabi vse Slovence in Slovenke od blizu in daleč, da se po možnosti udeležite te prireditve. Igrala bo Slov. orkestra. Vstopnina za moške je 50 centov, za ženske članice tudi 50 centov, za nečlanice pa samo 25 centov.

Začetek ob 8. uri zvečer. Za obilno postrežbo bo skrbel odbor.

Frank Masle

(2x 27428)

JUGOSLOVANSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Ely, Minnesota

Edina nepristranska slovenska podporni ednosta v Ameriki. Nobena vmešavanje v verska ali politična vprašanja. Sto procentov BRATSKA organizacija z eno blagajno in enim geslom: VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE. Nad sto odstotkov solventna, ima približno devet sto tisoč dolarjev premoženja in sedemstaj tisoč članov v obeh oddelkih. Zavaruje za bolniško podporo, poškodbe in pomrtnine. Čitajte njeno glasilo "Novo Dobo", širite pravo bratstvo in pristopajte k prvi braški podporni organizaciji JSKJ. Osem članov sadostuje za novo društvo. Pišite po pojanila na glavnega tajnika: — Joseph Fishler, Ely, Minn.

Zakrpan Trst in nove Benetke.

Ob desetletnici prevrata je nastopil "nepremagljivi" condottiero tretje armade Duca d' Aosta na prebivalstvo Julijske Krajine poslanico s slavošpevom Trstu. "Habsburški ekonomski napovedovali Trstu, ako se loči od Avstro-Ogrske, siguren propad, ali deset let tržaškega življenja v občestvu italijanske države in narodnega gospodarstva pričja, da se emporij stalno dviga. Trst je veliki most, ki ga nudi Italija na rodnom, kateri so dobili svobodo zlasti vsled italijanske udeležbe v svetovni vojni. Kdor vidi danes Trst, se mu sreča razširi od veselja: nove ceste, novi pomoli izboljšujejo promet, razna dela vstajajo tuintam, da se dovrši tekoča obnova. Trst, italijansko in imperijalno mesto, ima nov mandat. Italiji zagotavlja obrambo vzhodne meje in razvoj trgovske ekspanzi je napram Orijentu". Spregovoril je Duca d'Aosta z določnim namenom. V Trstu ni slavnostnega razpoložanja ob desetletnici. Trst želi doseči zopet svoj predvojni promet. Do tega pa ne pride nikdar več, ker so po vojni zagospodovala na gorenjem Jadrannu Benetke s svojim novo zgrajenim pristaniščem Marghera. Pred tremi leti se je bila razvila med Trstom in Benetkami huda polemika. Posegel je vmes tudi

tržaški poslanec Suvich, ki je napisal v "Popolo di Trieste" oster članek: "Trst nima tega, kar imajo Benetke. Glede pristaniških stroškov ima Trst vsjo pravico, da se pritožuje. Država prispeva na široko za gradbo novega pristanišča v Benetkah (Marghera), ni pa se izplačala svoj, njihovo potrebni za vzdrževanje bregov in pomolov tržaškega pristanišča, ki so rušijo. Senator Luigi graditelj pristanišča Casablanca, mi je rekel pred par meseci, da v svoji dolgi inženjerski izvedenosti še ni videl nobenega pristanišča v tako neugodnih razmerah, v kakršnih se danes nahaja tržaško pristanišče." V treh letih so pokrpal Trst, tačas pa je zrastle "una nuova Venezia in terra ferma"; nove Benetke na trdni zemlji, pristanišče Marghera, moderno urejeno in zasnovano za vodstvo pomorskega gibanja na gorenjem Jadrannu. Benetke so že zdavnaj preslele svoj predvojni promet. Inženjer Agustoni je pred kratkim predaval v kulturnem tečaju za tuje v Benetkah o novem pristanišču in povedal, da je vlada potrošila doslej za Marghero že 650 milijonov lir. To imajo pred očmi Tržačani ob desetletnici. Zato pa odklanjajo vse laskave besede, pa če prihajajo s še tako visokega mesta.

SLUŽBA ZA ELEKTRICNO UPORABO

Noben potrošen dolar ne kupi večje vrednosti

ODGOVORNOST JE NAŠA

Vse življenje v tej občini je odvisno od električne službe. Rast občine in napredek sta odvisna od nje.

Nikjer ni naloga za preskrbovanje dobre električne službe večja kot v metropolitanskem okraju; vrši jo ta sistem. Manhattan s koncentracijo nebotičnikov, hitro rastoči Brooklyn, Queens, Bronx in Yonkers, s svojimi industrijami in domovi, tvorijo svojevrstne probleme.

Pet velikih modernih tovarn (z drugimi v rezervi) dobavlja sedaj več kot 1,600,000 konjskih sil električne sile za potrebe tega ozemlja, dovolj za svetlobo štiriindvajset milijonov svetilk. Potom skupnega oddajnega sistema je upravljena električna sila v vsak kotiček tega okraja. Kupili smo več velikih generatorjev ter neprestano večamo in izboljšujemo sistem razdeljevanja.

Mi se zavedamo odgovornosti in smo sklenili dobavljati najboljše službo sedaj ali po desetih letih.

McClure
President

The New York Edison Company Brooklyn Edison Company, Inc.
The United Electric Light and Power Company New York and Queens Electric Light and Power Company
The Yonkers Electric Light and Power Company

Rojaki!

Pridružite se številnim našim vlagateljem. IZRABITE PRILIKO, KI JO NUDIMO ZA NOVO LETO

namreč:

Vse vloge, ki jih prejmemo do včevši 12. JANUARJA 1929, bomo obrestovali že od 1. januarja po —

4 1/2%

(Dosedanja obrestna mera je bila 4%)

Nadaljnje vloge se obrestujejo od prvega vsakega meseca naprej.

Sakser State Bank

82 Cartlandt Street New York, N. Y.

